

Reduir els envasos de plàstic d'un sol ús

Verónica Rodríguez Bravo i Maria Busquets Feu, Ajuntament de Mollet del Vallès

L'Ajuntament de Mollet del Vallès ha liderat la iniciativa «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal», desenvolupada el 23 de novembre del 2023 amb motiu de la Setmana Europea de la Prevenció de Residus. Aquesta iniciativa s'emmarca dins de la campanya Mercat Zero Envasos, desenvolupada durant el 2023 i que tenia per objectiu reduir l'ús d'envasos plàstics d'un sol ús al Mercat Municipal de Mollet del Vallès.

Antecedents

L'acció va començar uns dies abans, quan l'Ajuntament de Mollet del Vallès es va adreçar a les parades del Mercat Municipal amb venda de productes alimentaris i/o generadores d'envasos d'un sol ús. Se'ls va explicar en què consistia la Setmana Europea de la Prevenció de Residus i se'ls va proposar diverses activitats que podien fer. Aquestes activitats provenien de les sessions de cocreació que s'havien dut a terme anteriorment a la campanya Mercat Zero Envasos.

Finalment, les parades interessades a participar en aquesta iniciativa es van decantar per desenvolupar l'acció «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» el dia 23 de novembre, dins la Setmana Europea de la Prevenció de Residus 2023, ja que la temàtica de la Setmana a treballar eren els envasos. Cal destacar el caràcter voluntari d'aquesta acció i que finalment hi van participar el 95 % de les parades.

Un dia abans es van subministrar diversos materials reutilitzables a les parades participants. Entre els materials que es van distribuir hi havia diversos tipus de bosses de compra adaptades a les necessitats de cada parada i carmanyoles de mides diverses per emmagatzemar-hi aliments de tota mena.

Descripció

Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal.

Aquesta iniciativa tenia com a objectius principals contribuir a la reducció de la quantitat de residus plàstics d'un sol ús generats al Mercat Municipal i fomentar l'ús d'envasos reutilitzables per part de la ciutadania, a través de la distribució de diversos materials reutilitzables per part de les persones paradistes a la seva clientela.

Durant el «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal», les parades participants van oferir aquests materials a la seva clientela. En total, es van repartir 468 envasos reutilitzables. Cal destacar que la implicació de les persones paradistes va ser un factor clau per desenvolupar amb èxit aquesta acció.

El dia que es va fer l'acció al Mercat Municipal també es van organitzar altres activitats paral·leles amb l'objectiu de conscienciar sobre el problema dels plàstics i els seus efectes en els ecosistemes i en la salut de les persones: al matí es va instal·lar un punt d'informació per comunicar i difondre bones pràctiques encaminades a promoure la reducció de residus, i a la tarda es va organitzar un *escape room* denominat «Escapem dels plàstics», que va ser cedit per la Diputació de Barcelona com a activitat dins la Setmana Europea de la Prevenció de Residus 2023.

Campanya Mercat Zero Envasos

La iniciativa «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» va ser fruit d'un procés participatiu innovador desenvolupat a les sessions de cocreació de la campanya Mercat Zero Envasos, on van participar diversos actors del municipi per trobar solucions al problema de la generació d'envasos plàstics d'un sol ús al Mercat Municipal.

La campanya Mercat Zero Envasos es va desenvolupar durant l'any 2023. En aquest projecte hi van participar la majoria de les parades del Mercat Municipal, Serveis Tècnics del Mercat Municipal, l'alumnat de l'Institut Aiguaviva, el Consell de Ciutat i Serveis Tècnics Municipals de l'Ajuntament de Mollet del Vallès.

L'objectiu de la campanya era potenciar la participació de la quàdruple hèlix (Administració, empresa, ciutadania i universitats/recerca) per trobar solucions a un problema que afecta tota la ciutadania. Per tal d'aconseguir-ho es va dissenyar una metodologia participativa basada en la cocreació per recollir informació sobre l'ús dels envasos plàstics d'un sol ús al Mercat Municipal, sobre la percepció de les persones paradistes en relació amb aquesta temàtica i sobre quines són les alternatives per a la prevenció i la reducció dels residus plàstics del Mercat Municipal.

Durant aquestes sessions de cocreació es va fer una pluja d'idees entre tots els participants i finalment es van prioritzar i valorar totes les propostes per trobar quines accions contribuirien més a la prevenció d'aquests residus. Entre les propostes va sorgir la idea d'organitzar una setmana o un dia lliure d'envasos plàstics d'un sol ús al Mercat Municipal, transformada en la iniciativa «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal».

Posteriorment a aquestes sessions de cocreació, l'alumnat de l'Institut Aiguaviva, amb la col·laboració de les parades, va dissenyar i desenvolupar una campanya de sensibilització a través de la metodologia d'Aprenentatge i Servei (APS), adreçada a la ciutadania amb l'objectiu de reduir la quantitat d'envasos d'un sol ús i potenciar la utilització d'envasos reutilitzables al Mercat Municipal.

La iniciativa «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» i la campanya Mercat Zero Envasos van comptar amb cofinançament de la Generalitat de Catalunya i de l'Agència de Residus de Catalunya, i la campanya de sensibilització es va basar en la campanya Mercats Sostenibles de la Diputació de Barcelona.

Conclusions i perspectives de futur

L'acció «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» i la campanya Mercat Zero Envasos han permès experimentar noves metodologies, com ara les sessions de cocreació o la metodologia d'aprenentatge servei. En el sector públic s'acostuma a fer ús d'una metodologia *top-down* en el procés de definició de les polítiques públiques i en la presa de decisions. En el cas de la campanya Mercat Zero Envasos i l'acció «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal», s'ha fet ús d'una metodologia *bottom-up*: en el projecte i en el disseny de les accions, els actors s'hi ha implicat des del primer moment, la qual cosa ha donat lloc a resultats més exitosos i amb potencialitat per continuar a llarg termini.

Això ha permès que l'acció «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» hagi contribuït a augmentar la consciència de les persones participants i, per tant, de la ciutadania en general, i que sigui el punt de partida d'un procés per generar canvis estructurals al Mercat Municipal i a la ciutat.

En aquests moments s'està desenvolupant una nova campanya de sensibilització per fomentar l'ús d'envasos reutilitzables al Mercat Municipal, amb la participació de l'alumnat de l'Institut Gallecs. També es repartiran diversos tipus de bosses per anar a comprar i carmanyoles a la majoria de les parades del Mercat Municipal perquè les puguin donar a la clientela. Es preveu que aquesta campanya de sensibilització es pugui repetir anualment. Així mateix, es preveu repetir el «Dia lliure d'envasos d'un sol ús al Mercat Municipal» durant la propera Setmana Europea de la Prevenció de Residus 2024.